

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาต่อการรู้ดิจิทัล  
และสารสนเทศและผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกลในช่วงการแพร่ระบาด  
เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19)

AN ANALYSIS OF THE PARENTS OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS'  
OPINIONS ON THE DIGITAL AND INFORMATION LITERACY AND IMPACTS  
OF DISTANCE LEARNING DURING THE COVID-19 PANDEMIC

ธนิชชา บุญวัฒน์โนภาส

DHANIKCHA BOONWATTANOPAS

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช

SUKHOTHAI THAMMATHIRAT OPEN UNIVERSITY

โสภาค พาณิชพาพิบูล

SOPARK PANICHPAPIBOON

จันทิมา เขียวแก้ว

JANTIMA KHEOKAO

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

UNIVERSITY OF THE THAI CHAMBER OF COMMERCE

กรุงเทพมหานคร

BANGKOK

ประกริต รัชวัตร์

PRAGRIT RACHAWAT

นัยนา ภูลม

NAIYANA PULOM

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี

BOROMRAJONANI COLLEGE OF NURSING SARABURI

จังหวัดสระบุรี

SARABURI PROVINCE

รับบทความ : 14 พฤษภาคม 2564 /ปรับแก้ไข : 15 มิถุนายน 2564 /ตอบรับบทความ : 18 มิถุนายน 2564

Received : 14 May 2021 /Revised : 15 June 2021 /Accepted : 18 June 2021

#### บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19) และเพื่อศึกษาอิทธิพลของความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อทักษะการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศ

ของนักเรียนประถมศึกษาต่อผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19) เก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถามออนไลน์จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 421 คน โดยการสุ่มแบบสะดวก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าได้รับผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกลของเด็กในปกครองในระดับปานกลาง ( $\bar{X}=3.03$ ,  $SD=0.82$ ) เป็นผลกระทบด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X}=3.34$ ,  $SD=0.93$ ) การทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างต่อความเห็นเรื่องผลกระทบการเรียนในระบบทางไกล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพและมีเด็กในปกครองที่ศึกษาในระดับชั้นที่แตกต่างกัน มีความเห็นรายด้านของผลกระทบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และประเภทของโรงเรียนที่เด็กกำลังศึกษาอยู่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อผลกระทบในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อระดับการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.06 ( $SD=0.47$ ) ด้านการจัดการและการสื่อสารสารสนเทศที่ค้นหา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 2.16 ( $SD=0.56$ ) และพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการทำงานในรูปแบบดิจิทัล ( $Beta=-0.193$ ) การจัดการและการสื่อสารสารสนเทศที่ค้นหา ( $Beta=-0.359$ ) และการทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถเผยแพร่สารสนเทศดิจิทัล ( $Beta=0.234$ )

**คำสำคัญ :** การรู้ดิจิทัลและสารสนเทศ, ผลกระทบจากโควิด-19, การเรียนในระบบทางไกล, นักเรียนชั้นประถมศึกษา

## ABSTRACT

The objectives of this survey research were to compare opinions on the effects of distance learning of parents with different characteristics and to study parents' opinion on students' digital and information literacy and its impact on distance learning of elementary school students during 2019 coronavirus outbreak (COVID-19). The online questionnaires collected from 421 Thai households using convenient sampling were analyzed by descriptive statistics, ANOVA, and multiple regression analysis. The sample perceived a moderate level ( $\bar{X}=3.03$ ,  $SD=0.82$ ) of impact from distance learning with the highest average mean score on teaching and learning management and educational support ( $\bar{X}=3.34$ ,  $SD=0.93$ ). There were no statistical differences in the average mean score on the impact of distance learning among the sample with different occupations and level of student's year in school. Still, the sample with different ages, education, income, and type of school have revealed the different opinions on the impact of distance learning at statistical differences of 0.5. The DIL level of primary school students was perceived at a moderate level ( $\bar{X}=2.06$ ,  $SD=0.47$ ) with the highest mean score on the management and information communication searched ( $\bar{X}=2.16$ ,  $SD=0.56$ ). Forecasting variables that influence the effects of learning in the distance system were understanding and participation in digital work ( $Beta=-0.193$ ), management and communication of searchable information ( $Beta=-0.359$ ) and working with others and be able to disseminate digital information ( $Beta=0.234$ ).

**Keywords :** Digital and information literacy, Effects of COVID-19, Distance learning, Elementary school student

## บทนำ

การระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 ส่งผลต่อระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก มาตรการเร่งด่วนสำคัญที่รัฐบาลหลายประเทศใช้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสคือ มาตรการปิดเมือง (Lockdown) และมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) โรงเรียนจึงจำเป็นต้องถูกปิดไปด้วยเพื่อลดช่องทางการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส วิธีการสอนทางไกล ไม่ว่าจะเป็นการสอนออนไลน์ผ่าน Massive Open Online Courseware (MOOC) หรือแอปพลิเคชันที่ช่วยให้ครูสอนในห้องเรียนเสมือน (Virtual classroom) หรือใช้การถ่ายทอดการสอนผ่านสัญญาณโทรทัศน์ ถูกนำมาประเทศรวมทั้งประเทศไทยนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับ ในระหว่างการระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 เพื่อให้เด็กสามารถเรียนต่อที่บ้านได้ขณะปิดโรงเรียน แม้ว่าบทเรียนในอดีตจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัส SARs บ่งชี้ว่า การปิดโรงเรียนอย่างเดียวส่งผลน้อยมากต่อการลดจำนวนของผู้ติดเชื้อ เมื่อเทียบกับมาตรการอื่น แต่การใช้วิธีดังกล่าวทำให้เด็กบางกลุ่มโดยเฉพาะเด็กในครอบครัวที่มีฐานะยากจนเสียเปรียบ เพราะไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลที่บ้าน นอกจากนี้ ในการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เด็กจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่ การเรียนที่บ้านจึงเป็นการผลักภาระให้ผู้ปกครอง อาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น หากผู้ปกครองไม่มีความพร้อมในการช่วยเหลือบุตรหลานของตนในการเรียน (Kertbundit, 2020, online; Lao, 2020, online) การปิดโรงเรียนจะส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่เสียโอกาสในการเรียนรู้ โดยเฉพาะนักเรียนในครอบครัวที่มีฐานะยากจน เนื่องจากไม่มีรายได้มากพอที่จะนำมาใช้สนับสนุนการเรียนของบุตรหลานเพิ่มเติม ที่ร้ายแรงที่สุด การปิดโรงเรียนอาจผลักดันนักเรียนกลุ่มนี้หลุดออกจากระบบการศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียต่อชีวิตเด็กในระยะยาว (Post Reporter, 2020, online; Wanichanan, 2020, online; UNICEF, 2020, online) อย่างไรก็ตามสถานการณ์ด้านผลกระทบดังกล่าวอาจเกิดกับแต่ละบุคคลหรือครอบครัวในลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านรูปแบบและความหนักเบาแตกต่างกัน อันเนื่องจากปัจจัยที่แตกต่างตามลักษณะที่แตกต่างกัน ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยทางสังคม หรือจิตวิทยา เป็นต้น (Simsek, 2012, online)

การพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การรู้ดิจิทัลและสารสนเทศ (Digital and information literacy-DIL) มีความสำคัญอย่างมากในศตวรรษที่ 21 (Bawden & Robinson, 2012, pp. 1-2; Cordell, 2013, pp. 178-179; Ferrari et al., 2012, p. 79) เปลี่ยนแปลงรูปแบบของการสื่อสารจากแบบกระดาษมาเป็นแบบดิจิทัล และพฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงไป ข้อมูลข่าวสารถูกเผยแพร่และส่งต่อในรูปแบบของดิจิทัลมากขึ้น เช่น การค้นคว้าเอกสารที่สนใจผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเอกสารเหล่านั้นถูกจัดเก็บในรูปแบบดิจิทัล การติดต่อสื่อสาร การนำเสนอเผยแพร่ผลงานต่าง ๆ ก็ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัลมากขึ้น (Karnad, 2013, p. 2) การรู้ดิจิทัลและสารสนเทศจึงมีความสำคัญการเรียนการสอนสำหรับยุคปัจจุบัน (Hague & Williamson, 2009, p. 5) และโดยเฉพาะยุคที่การเรียนการสอนในภาวะปกติใหม่ เด็ก ๆ ต้องทำความเข้าใจกับห้องเรียนใหม่คือ “บ้าน” ในขณะที่ห้องเรียนเสมือนจริงและชั้นเรียนออนไลน์ให้ความสำคัญอีกวิธีหนึ่งที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม Home Schooling กำลังได้รับการพูดถึงอย่างจริงจังโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบ้านกลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ ทักษะของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือเครื่องมือดิจิทัลอย่างเหมาะสมจึงเป็นทักษะที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนในระบบออนไลน์หรือระบบทางไกล (Maphosa & Bhebhe, 2019, p. 187) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 (International Baccalaureate Organization, 2020, pp. 1-5) ในช่วงเวลาแห่งความพยายามเหล่านี้การสร้างเชื่อมั่นในความต่อเนื่องในการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเจ้าหน้าที่การศึกษา ในกรณีที่ยังประมาณค่าใช้จ่ายที่จำกัดสำหรับนักเรียนและเศรษฐกิจที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในสภาวะไม่ปกติล้มเหลวได้

การวิจัยเกี่ยวกับระดับทักษะการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศและผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในประเทศไทย และความคิดเห็นต่อนโยบายการเรียนทางไกลของรัฐบาลในภาวะไม่ปกติจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครอง เพื่อนำไปหามาตรการที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน โดยตระหนักถึงการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน พร้อมทั้งช่วยลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสในปัจจุบันและอนาคต

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19)
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อทักษะการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาต่อผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19)

### การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยนี้ใช้แนวคิดที่สำคัญเป็นแนวทางในการศึกษา คือ แนวคิดเกี่ยวกับการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อการเรียนการสอนมาเป็นแนวทางการกำหนดตัวแปร ดังนี้

การรู้ดิจิทัลและสารสนเทศ หมายถึง การผสมผสานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารสนเทศด้วยทักษะความสามารถแบบดิจิทัลซึ่งเป็นการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อทำความเข้าใจกับความหมายของการเรียนรู้ การดำเนินชีวิต การทำงานในโลกยุคดิจิทัล ซึ่งการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศนั้นจะช่วยให้สามารถค้นหาสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ นำเสนอผลงานและยอมรับผลงานของผู้อื่นอย่างมีจริยธรรม โดยสามารถจำแนกทักษะการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศออกเป็น 5 กลุ่มทักษะที่พึงประสงค์ของผู้ที่รู้ดิจิทัลและสารสนเทศ ได้แก่ 1) เข้าใจและมีส่วนร่วมในการทำงานในรูปแบบของดิจิทัล 2) ค้นหาข้อมูล 3) ประเมินผลสารสนเทศออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ 4) จัดการและสื่อสารสารสนเทศที่ค้นหา 5) ทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถเผยแพร่สารสนเทศดิจิทัล (Durham, 2013, p. 397; Reedy & Goodfellow, 2013, pp. 7-13; The University of Sheffield, 2017, online)

การศึกษาความคิดเห็นหรือมุมมองที่บุคคลใช้ในการวิเคราะห์ประเมินสภาพแวดล้อม บุคคลหรือเหตุการณ์ใด ๆ ตามได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดเรื่องสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus-response) หรือทฤษฎี เอส-อาร์ (S-R theory) และนำมาประยุกต์ใช้เพื่ออธิบายปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันหลายประการทางด้านลักษณะทางกายภาพ เช่น เพศ อายุ รายได้ การศึกษา ศาสนา อาชีพ สถานภาพทางสังคม หรือลักษณะทางจิตวิทยา เช่น อารมณ์ทัศนคติ ความสนใจ เป็นต้น และความแตกต่างนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพทาง สังคมและวัฒนธรรมทำให้มีพฤติกรรม การสื่อสาร และการเลือกเปิดรับสารที่แตกต่างกัน (DeFleur & Ball-Rokeach, 1989, p. 173) ความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นเพราะบุคคลมีการเรียนรู้ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันทำให้บุคคลมีทัศนคติ สติปัญญา ความสนใจ ค่านิยม ความเชื่อถือ และบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

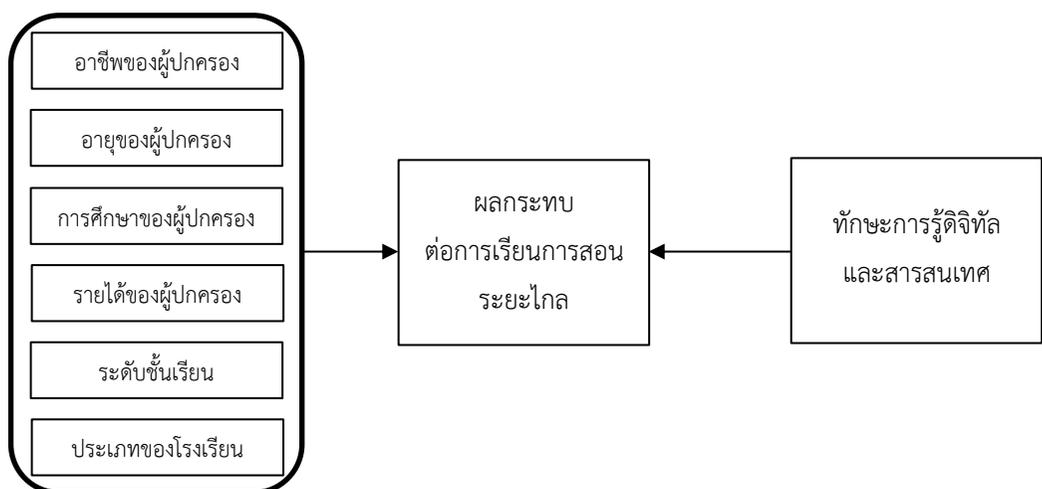
Shailaja et al. (2020, p. 51) ได้ศึกษาผลกระทบของ COVID-19 ต่อการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีพบว่า ร้อยละ 23.2 มีอาการซึมเศร้า ร้อยละ 20.7 มีอาการเครียด และร้อยละ 75.1 มีความเปลี่ยนแปลงในด้านความอยากอาหาร Dragomir and Munteanu (2020, p. 50) พบว่านักศึกษาที่เรียนออนไลน์ในช่วง COVID-19

มีความเครียดสูงขึ้น เนื่องจากต้องพยายามสร้างแรงจูงใจในการเรียน การเตรียมการเพื่อเข้าถึงเทคโนโลยี Pan and Yue (2021, p. 9) พบว่าในช่วง COVID-19 นั้น ผู้ที่มีรายได้รายวันเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจจาก COVID-19 เช่น รายได้ครอบครัวที่ไม่แน่นอน การขาดอาหาร และบางรายต้องถูกให้ออกจากงานประจำที่ทำอยู่ Andrew et al. (2020, p. 15) พบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะได้รับผลกระทบในเรื่องการเรียนทางไกลน้อยกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะยากจน Qian and Fuller (2020, p. S94) พบว่าการเรียนออนไลน์ช่วงการระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศของผู้ปกครองเด็กชั้นประถมมีมากขึ้น เนื่องจากการเรียนที่บ้านเด็กต้องมีผู้ปกครองอยู่ดูแล ซึ่งภาระดังกล่าวจะตกอยู่กับแม่ ซึ่งต้องหยุดหรือออกจากงานมาดูแลลูก Kumar and Pathak (2020, p. 11) พบว่าปัญหาของการเรียนออนไลน์ในช่วง lockdown ที่สำคัญคือการที่นักเรียนไม่มีคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต โดยนักเรียนบางส่วนต้องหันไปใช้โทรศัพท์ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ทดแทน นอกจากนี้ Daly et al. (2020, p. 2) ยังพบว่ากลุ่มคนที่มีการศึกษาสูงจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 น้อยกว่าคนที่มีการศึกษาดำกว่า

Comer et al. (2015, p. 153) พบว่าในการเรียนออนไลน์นั้น ลักษณะเนื้อหาวิชาและระดับของวิชาที่เรียนส่งผลต่อการประเมินผลการเรียนโดยภาพรวมของนักเรียน ในขณะที่ Stewart and Lowenthal (2021, p. 11) พบว่าการเรียนออนไลน์ในช่วง COVID-19 ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวและความเครียด เนื่องจากการขาดการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน

สำหรับในประเทศไทยนั้น มีการรายงานว่าช่วงที่มีการปิดโรงเรียน ทำให้นักศึกษามีปัญหาในการเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการของเด็กชนบท และการเรียนการสอนออนไลน์ทำให้การเรียนรู้ลดลง เนื่องจากความไม่พร้อมด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังพบปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยครัวเรือนนักเรียนยากจนพิเศษมากกว่า 6 แสนครัวเรือน ที่ได้รับผลกระทบต่อรายได้ครอบครัวเฉลี่ยลดลงจาก 1,205 บาทต่อคนต่อครัวเรือน เหลือเพียง 1,077 บาทต่อคนต่อครัวเรือน เฉลี่ยเหลือเพียงวันละ 36 บาท (The Standard Team, 2021, online)

### กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูวัยเรียนชาวไทยที่มีบุตรหลานกำลังเรียนชั้นประถมศึกษา ไม่จำกัดเพศ และมีความยินดีตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ ในการศึกษาครั้งนี้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรกรณีไม่ทราบสัดส่วนประชากร หรือ

$$p = 0.5$$

$$n = Z^2/4e^2$$

$$e = \text{ระดับความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้} = 0.05$$

$$Z = \text{ระดับนัยสำคัญ } 0.05 = 1.96$$

คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ 385 คน เพื่อป้องกันการขาดหายไปของกลุ่มตัวอย่าง จึงใช้กลุ่มตัวอย่างมากกว่าที่คำนวณได้ ดังนั้นการวิจัยนี้จะเก็บตัวอย่างจำนวน 421 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

2. เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาเพื่อเก็บข้อมูล ดังนี้

2.1 ข้อมูลลักษณะเฉพาะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ระดับชั้นที่เด็กในปกครองกำลังศึกษาอยู่ และประเภทของโรงเรียนที่เด็กศึกษาอยู่

2.2 ผลกระทบจากการเรียนทางไกลในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ตามความเห็นของผู้ปกครอง มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (น้อยที่สุด-มากที่สุด) สอบถามเกี่ยวกับผลกระทบด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนทางการศึกษา ด้านอาหารและโภชนาการ และด้านการเงินและค่าใช้จ่าย

2.3 การรู้ดิจิทัลและสารสนเทศของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการประเมิน 3 ระดับ (ทำได้ดีมาก พอทำได้บ้าง ทำไม่ได้เลย)

การตรวจสอบคุณภาพโดยหาความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อ กับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) กับวัตถุประสงค์การวิจัย จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน ข้อคำถามที่มีค่าน้อยกว่า 0.50 จะถูกตัดทิ้ง (Pasunon, 2016, pp. 380-381) ส่วนข้อคำถามที่มีค่าระหว่าง 0.5-0.75 จะนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ผลการตรวจสอบ ได้ค่า IOC ของผลกระทบจากการเรียนทางไกลในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 เท่ากับ 0.72 และทักษะการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา เท่ากับ 0.92 และนำไปทดลองใช้และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า แต่ละตัวแปรมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 และ 0.94 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่า 0.70 (Hair et al., 2014, p. 618) แสดงว่าเครื่องมือวิจัยมีความเชื่อถือได้ในระดับดี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการด้วยแบบสอบถามออนไลน์ไปยังกลุ่มต่าง ๆ ในสื่อสังคมออนไลน์ของครูชั้นประถมศึกษาและผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษา ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล จำนวน 1 เดือน มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 421 ชุด ซึ่งเกินจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำที่ต้องการที่ไม่น้อยกว่า 385 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติแบบพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการทำนายอิทธิพลของตัวแปรพยากรณ์ทักษะการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศต่อตัวแปรตามผลกระทบจากการเรียนทางไกลในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ความสามารถในการทำทํานานนี้เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์งานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ (Freedman et al., 2021, p. 159)

### การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี หมายเลข EC2-002/2563 ให้อนุมัติดำเนินการได้ เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2563 ระยะเวลาดำเนินโครงการ 1 ปี (7 พฤษภาคม 2563 - 6 พฤษภาคม 2564)

## ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและของเด็กนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 79.8 รองลงมาเป็นเพศชาย ร้อยละ 20.2 มีอายุระหว่าง 41-50 ปีมากที่สุด ร้อยละ 38.7 มีอาชีพพนักงาน ลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 27.1 รองลงมามีอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐ ร้อยละ 23.0 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 39.19 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 20.90 มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,000 บาท หรือน้อยกว่า ร้อยละ 28.03 รองลงมา มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001-30,000 บาท ร้อยละ 27.31 กลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ ร้อยละ 32.30 รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 22.80 มีความสัมพันธ์เป็นพ่อ/แม่ของเด็ก ร้อยละ 65.6 รองลงมา เป็นลุง/ป้า/น้า/อา ร้อยละ 22.3 ส่วนข้อมูลของเด็กนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 18.8 รองลงมาคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 17.6 กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล ร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ โรงเรียนเอกชน ร้อยละ 26.8

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่องผลกระทบต่อการเรียนการสอนทางไกลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ตามลักษณะที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง

**ตารางที่ 1** การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลกระทบจากเรียนในระบบทางไกลช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19) ของผู้ปกครองที่มีลักษณะแตกต่างกัน

	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
อายุของ ผู้ปกครอง	ต่ำกว่า 31	74	17.6	3.29	0.69	ปานกลาง
	31-40	185	36.6	2.97	0.89	ปานกลาง
	41-50	131	38.7	3.01	0.78	ปานกลาง
	>50	34	8.1	2.77	0.74	ปานกลาง
อาชีพ	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	97	23.04	3.04	0.75	ปานกลาง
	พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	114	27.08	2.95	0.86	ปานกลาง
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	94	22.33	3.02	0.56	ปานกลาง
	ทำงานอิสระ	47	11.16	3.22	0.83	ปานกลาง
	ไม่ได้ทำงาน (ตกงาน)	54	12.83	3.04	0.77	ปานกลาง
	อื่น ๆ	15	3.60	2.78	0.99	ปานกลาง
ระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง	ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	153	36.3	3.07	0.76	ปานกลาง
	ระดับปริญญาตรี	165	39.2	3.04	0.85	ปานกลาง
	สูงกว่า ปริญญาตรี	103	24.5	2.92	0.88	ปานกลาง
รายได้ของ ผู้ปกครอง	15,000 หรือน้อยกว่า	118	28.0	3.25	0.68	ปานกลาง
	15001-30,000	115	27.3	2.98	0.77	ปานกลาง
	30,001-45,000	66	15.7	3.21	0.79	ปานกลาง
	45,001-60,000	37	8.8	3.20	0.77	ปานกลาง
	60,000 ขึ้นไป	85	20.2	2.62	0.96	ปานกลาง
ระดับชั้นของเด็ก	ประถมศึกษาปีที่ 1	72	17.1	3.09	0.80	ปานกลาง
	ประถมศึกษาปีที่ 2	79	18.8	3.00	0.81	ปานกลาง
	ประถมศึกษาปีที่ 3	67	15.9	3.15	0.84	ปานกลาง
	ประถมศึกษาปีที่ 4	69	16.4	3.03	0.80	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	SD	แปลความ
	ประถมศึกษาปีที่ 5	74	17.6	2.91	0.83	ปานกลาง
	ประถมศึกษาปีที่ 6	60	14.3	2.95	0.88	ปานกลาง
ประเภทของ	โรงเรียนรัฐ	263	62.5	3.15	0.78	ปานกลาง
โรงเรียนที่เด็ก	โรงเรียนเอกชน	113	26.8	2.87	0.82	ปานกลาง
กำลังศึกษาอยู่	โรงเรียนสองภาษาหรือนานาชาติ/ โรงเรียนสาธิต	45	10.7	2.68	0.92	ปานกลาง
	n	421	100.0	3.02	0.82	ปานกลาง

\* 1.00-1.49 = น้อยที่สุด; 1.50-2.49= น้อย; 2.50-3.49= ปานกลาง; 3.50-4.49= มาก; 4.50-5.00=มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่าเด็กในปกครองได้รับผลกระทบการเรียนรู้ในระบบทางไกลจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 (SD=0.82) เมื่อวิเคราะห์ระดับของผลกระทบตามลักษณะที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุน้อยกว่า 31 ปี มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบที่ได้รับสูงที่สุดเท่ากับ 3.29 (SD=0.69) กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอิสระ มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบที่ได้รับสูงที่สุดเท่ากับ 3.22 (SD=0.83) กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบที่ได้รับสูงที่สุดเท่ากับ 3.07 (SD=0.76) กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,000 หรือน้อยกว่า มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบที่ได้รับสูงที่สุดเท่ากับ 3.25 (SD=0.68) กลุ่มตัวอย่างที่มีเด็กในปกครองศึกษากำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบที่ได้รับสูงที่สุดเท่ากับ 3.15 (SD=0.84) และ กลุ่มตัวอย่างที่มีเด็กในปกครองศึกษากำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบที่ได้รับสูงที่สุดเท่ากับ 3.15 (SD=0.78) ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดของทุกกลุ่มเป็นค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลกระทบต่อการเรียนการสอนทางไกลของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ตามลักษณะที่แตกต่างกันของผู้ปกครอง

ประเด็น	ระดับของผลกระทบ <sup>1</sup>			การเปรียบเทียบความแตกต่าง					
	$\bar{X}$	SD	แปลความ	อาชีพของ ผู้ปกครอง	อายุของ ผู้ปกครอง	ระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง	รายได้ของ ผู้ปกครอง	ระดับชั้นของเด็ก	ประเภทของโรงเรียน ที่เด็กกำลังศึกษาอยู่
ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้าน อุปกรณ์เทคโนโลยี สารสนเทศ	3.26	1.181	ปานกลาง	ไม่แตกต่าง (0.332)	แตกต่าง (0.049*)	ไม่แตกต่าง (0.701)	แตกต่าง (0.014*)	ไม่แตกต่าง (0.991)	ไม่แตกต่าง (0.133)
ด้านการจัดการเรียนการสอน และสิ่งสนับสนุนทาง การศึกษา	3.34	0.933	ปานกลาง	ไม่แตกต่าง (0.942)	ไม่แตกต่าง (0.096)	ไม่แตกต่าง (0.257)	แตกต่างกัน (0.000*)	ไม่แตกต่าง (0.682)	แตกต่างกัน (0.010*)
ด้านอาหารและโภชนาการ	2.54	1.097	ปานกลาง	ไม่แตกต่าง (0.231)	แตกต่าง (0.006*)	ไม่แตกต่าง (0.633)	แตกต่างกัน (0.001*)	ไม่แตกต่าง (0.102)	แตกต่างกัน (0.001*)
ด้านการเงินและค่าใช้จ่าย	2.69	1.111	ปานกลาง	ไม่แตกต่าง (0.151)	ไม่แตกต่าง (0.106)	แตกต่างกัน (5) (0.004*)	แตกต่างกัน (0.000*)	ไม่แตกต่าง (0.086)	แตกต่างกัน (0.000*)
ค่าเฉลี่ยรวม	3.03	0.828	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-

Note: 1.00-1.49 = น้อยที่สุด; 1.50-2.49= น้อย; 2.50-3.49= ปานกลาง; 3.50-4.49= มาก; 4.50-5.00=มากที่สุด

จากตารางที่ 2 เมื่อจำแนกผลการวิเคราะห์ผลกระทบตามรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของผลกระทบในด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนทางการศึกษาสูงสุด เท่ากับ 3.34 (SD=0.933) รองลงมาคือด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 (SD=1.181) และน้อยที่สุดคือด้านอาหารและโภชนาการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 (SD=1.097) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยระดับปานกลางทุกด้าน ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของผลกระทบแต่ละด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพ และนักเรียนในปกครองที่ศึกษาในระดับชั้นแตกต่างกัน มีความเห็นต่อผลกระทบในรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของผลกระทบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ (0.049) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ พบค่าที่แตกต่างกันคือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 31 ปี กับกลุ่มอายุ 31-40 ปี และกลุ่มอายุต่ำกว่า 31 ปี กับกลุ่มอายุมากกว่า 50 ปี และด้านอาหารและโภชนาการ (0.006) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ พบค่าที่แตกต่างกันคือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 31 ปี และกลุ่มอายุอื่น ๆ ทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของผลกระทบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 1 ด้านคือ ด้านการเงินและค่าใช้จ่าย (0.004) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ พบค่าที่แตกต่างกันคือ กลุ่มที่มีการศึกษาปริญญาตรีและกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของผลกระทบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกรายด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ (0.014) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ พบค่าที่แตกต่างกันคือ กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 60,000 กับกลุ่มรายได้อื่น ๆ ทุกกลุ่ม ด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการศึกษา (0.000) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ พบค่าที่แตกต่างกันคือ กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 60,000 กับกลุ่มรายได้อื่น ๆ ทุกกลุ่ม ด้านอาหารและโภชนาการ (0.001) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ พบค่าที่แตกต่างกันคือ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท กับกลุ่มรายได้ 15,001-30,000 บาท และกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท กับกลุ่มรายได้มากกว่า 60,000 และด้านการเงินและค่าใช้จ่าย (0.000) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ พบค่าที่แตกต่างกันคือ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท กับกลุ่มรายได้อื่น ๆ ทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างที่มีเด็กในปกครองที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประเภทที่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนและสิ่งสนับสนุนการศึกษา (0.010) ด้านอาหารและโภชนาการ (0.001) ด้านการเงินและค่าใช้จ่าย (0.000) โดยผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ของทุกด้านเหมือนกัน โดยพบค่าที่แตกต่างกันคือ กลุ่มโรงเรียนรัฐกับกลุ่มโรงเรียนประเภทอื่น ๆ ทั้งหมด

3. วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อทักษะการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศของนักเรียนประถมศึกษาและผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกลของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศและผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกล

	Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.
	B	Std. Error	Coefficients		
ค่าคงที่	3.354	.223	-	15.037	.000
ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการทำงานในรูปแบบดิจิทัล ( $\bar{X}$ = 2.05, SD =0.46)	-.355	.165	-.193	-2.143	.033*
การค้นหาข้อมูล ( $\bar{X}$ =2.11, SD=0.53)	.234	.156	.147	1.498	.135

### ตารางที่ 3 (ต่อ)

	Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.
	B	Std. Error	Coefficients		
การประเมินผลสารสนเทศออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ ( $\bar{X}$ =1.94, SD=0.50)	.248	.177	.144	1.399	.163
การจัดการและการสื่อสารสารสนเทศที่ค้นหา ( $\bar{X}$ =2.16, SD=0.56)	-.546	.135	-.359	-4.042	.000*
การทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถเผยแพร่สารสนเทศดิจิทัล ( $\bar{X}$ =1.88, SD=0.61)	.327	.120	.234	2.738	.007*

\*ตัวแปรตามได้แก่ ผลกระทบจากการเรียนในระบบทางไกล

Note: ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.66 = น้อย; 1.67-2.33=ปานกลาง; 2.34-3.00= มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อระดับการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.06 (SD=0.47) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านการจัดการและการสื่อสารสารสนเทศที่ค้นหามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 2.16 (SD=0.56) รองลงมาคือ ด้านการค้นหาข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.11 (SD=0.53) และน้อยที่สุดคือด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถเผยแพร่สารสนเทศดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.88 (SD=0.61) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางทุกรายการ ตามลำดับ

ผลจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยมีตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์ คือ ทักษะการรู้ดิจิทัลและสารสนเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการทำงานในรูปแบบดิจิทัล การค้นหาข้อมูล การประเมินผลสารสนเทศออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ การจัดการและการสื่อสารสารสนเทศที่ค้นหา การทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถเผยแพร่สารสนเทศดิจิทัล และตัวแปรตาม ได้แก่ ผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ พบว่าตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการทำงานในรูปแบบดิจิทัล (Beta=-0.193) การจัดการและการสื่อสารสารสนเทศที่ค้นหา (Beta=-0.359) และ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถเผยแพร่สารสนเทศดิจิทัล (Beta=0.234)

### อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่อายุน้อยกว่า 31 ปี กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่มีอาชีพอิสระ และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,000 หรือน้อยกว่า เป็นกลุ่มคนที่มีมุมมองว่านักเรียนได้รับผลกระทบมากที่สุด ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pan and Yue (2021, p. 9) ซึ่งพบว่าในช่วง COVID-19 ผู้ที่มีรายได้รายวันเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจจาก COVID-19 เช่น รายได้ครอบครัวที่ไม่แน่นอน นอกจากนั้นกลุ่มที่มีการศึกษาปริญญาตรี เป็นกลุ่มที่มีมุมมองว่านักเรียนได้รับผลกระทบในด้านการเงินและค่าใช้จ่ายสูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Daly et al. (2020, p. 2) ซึ่งพบว่ากลุ่มคนที่มีการศึกษาสูงจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 น้อยกว่าคนที่มีการศึกษาค่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ UNICEF (2020, online) ที่พบว่ามีความกังวลใจต่อเด็กและเยาวชนเกิดขึ้นในวงกว้างเรื่องสถานะการเงินของครอบครัว เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงเยาวชนอาจไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ (84.66%) สภาพจิตใจ เช่น ความเครียด ความเบื่อ การขาดแรงจูงใจ และความอึดอัดจากการถูกจำกัดพื้นที่ที่ไม่สามารถออกจากบ้านได้ (74.58%) เด็กและเยาวชนไม่ได้เรียนหนังสือตามปกติ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียน

(65.77%) โอกาสในการทำงานและการวางแผนการสอน (51.91%) และทำให้เล่นอินเทอร์เน็ตมากเกินไป จนมีเวลาไปลองใช้เว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม (35.73%) ในแง่ของโครงสร้างพื้นฐานการเข้าถึงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต/Wi-Fi/ทีวีดิจิทัล/การเชื่อมต่อดาวเทียมในระหว่างขั้นตอนการเรียนการสอนออนไลน์และการเข้าถึงสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า) ยังถูกรับรู้โดยผู้ตอบแบบสอบถามว่าเป็นปัญหาของพวกเขา นี่เป็นข้อกังวลที่สำคัญเช่นเดียวกับ Kuhfeld et al. (2020, pp. 558-559) พบว่าการเข้าถึงเทคโนโลยีและการเรียนการสอนทางไกลที่แตกต่างกันระหว่างการปิดโรงเรียน COVID-19 อาจทำให้ช่องว่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน SES ของโรงเรียนกว้างขึ้น ข้อมูล OECD 2018 พบนักเรียนไทยอายุ 15 ปี กว่า 30% ไม่มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนที่บ้าน (OECD, 2020, online)

ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความรู้ ผลผลิตของการเรียนทางไกลขึ้นอยู่กับวินัยของนักเรียนในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นักวิชาการชี้ให้เห็นว่าการปิดโรงเรียนมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าและทักษะทางวิชาการที่ครอบคลุมมากขึ้นซึ่งอาจต้องใช้ครูในการแยกแยะการสอน (Ordway, 2020, online) นอกจากนี้มูลนิธิคีนันแห่งเอเชีย (Keenan Foundation of Asia, 2020, online) พบประเด็นสำคัญจากการศึกษาที่สอดคล้องกันคือ 1) ความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่อาจเพิ่มมากขึ้น ช่องว่างของโอกาสเข้าถึงการศึกษา และความพร้อมทางด้านอุปกรณ์รองรับการเรียนซึ่งผู้เรียนบางคนอาจไม่มีเครื่อง คอมพิวเตอร์เพื่อเรียนหนังสือผ่านช่องทางออนไลน์ 2) ประสิทธิภาพของระบบการเรียนการสอนออนไลน์ยังไม่เพียงพอ ผู้สอนไม่ก็ท่านที่มีความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน รวมถึงอาจขาดเทคนิคในการสอนออนไลน์ทำให้ผู้เรียน อาจเกิดการเบื่อได้และนักเรียนจะขาดโอกาสฝึกฝนปฏิบัติ 3) ระบบส่งเสริมและสนับสนุนการสอนออนไลน์ของครูผู้สอนยังไม่เพียงพอ ซึ่งผู้สอนไม่แน่ใจว่าจะเริ่มต้น ปัญหาที่พบในการเรียนการสอนออนไลน์ คือการเรียนออนไลน์ยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับอาจารย์หลายท่านที่ไม่คุ้นเคยกับการใช้เครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีเท่าที่ควร และผู้เรียนต้องมีอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์เพื่อรองรับการเรียนการสอนออนไลน์ มีอินเทอร์เน็ตที่มีความเสถียรพอสมควร และมีค่าใช้จ่ายสำหรับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ในเนื้อหาบทเรียนระหว่างผู้เรียนและผู้สอนลดน้อยลงไป ซึ่งส่งผลต่อความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนของผู้เรียน แต่การเรียนออนไลน์ก็มีข้อดีในช่วงสถานการณ์โควิดคือ นักศึกษาสามารถใช้ห้องนอนห้องนั่งเล่นที่บ้านมาเป็น ห้องเรียนชั่วคราวได้ การเรียนการสอนแบบออนไลน์นั้น เป็นการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความชอบของตนเอง

## ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อนำไปหามาตรการที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนให้แก่ักเรียน โดยตระหนักถึงการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน พร้อมทั้งช่วยลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสในปัจจุบันและอนาคตได้แก่ กลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอน ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้นโยบายที่มีความยืดหยุ่นต่อนักเรียน โดยเฉพาะระบบการประเมินผลการเรียนการสอน นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องจัดหาอุปกรณ์และโปรแกรมที่จำเป็นให้แก่ครูและนักเรียน เพื่อให้การเรียนในระบบทางไกลเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ปกครอง จำเป็นต้องให้การสนับสนุนด้านจิตใจและอารมณ์ (Moral and emotional support) เนื่องจากนักเรียนจะมีความเครียดจากการเรียนในระบบทางไกลซึ่งทำให้การปฏิสัมพันธ์แบบพบเห็นหน้า ในสถานการณ์จริงไม่สามารถทำได้

2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรมีการศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและรอบด้านเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนแนวทางการแก้ไขที่ตรงตามความต้องการของผู้ที่ประสบปัญหา

ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์การติดเชื้อโควิด-19 มีความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและหลายเท่ากว่าห้วงเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา แต่รัฐบาลโดยผู้ที่รับผิดชอบได้ออกมาตรการต่าง ๆ มาเพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาดังนั้นจึงควรมีการสำรวจอีกครั้ง เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาที่เกิดขึ้นในรอบใหม่ นอกจากนี้ควรมีการศึกษาความคิดเห็นจากตัวนักเรียนด้วยว่าได้รับผลกระทบในด้านใดบ้าง ในระดับใด และแนวทางการปรับตัวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

## กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “การรู้ดิจิทัลและสารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาไทย และผลกระทบต่อการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด-19) ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง” ภายใต้ความร่วมมือระหว่าง Asian Network for Public Opinion Research (ANPOR) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี และคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

## เอกสารอ้างอิง

- Andrew, A. et al. (2020) *Learning during the lockdown: real-time data on children's experiences during home learning*, The Institute for Fiscal Studies. Retrieved January 7, 2021, from [https://ifs.org.uk/uploads/Edited\\_Final-BN288%20Learning%20during%20the%20lockdown.pdf](https://ifs.org.uk/uploads/Edited_Final-BN288%20Learning%20during%20the%20lockdown.pdf)
- Bawden, D & Robinson, L. (2012). *Introduction to Information Science*. London, England : Facet Publishing.
- Comer, D. R., Lenaghan, J. A., & Sengupta, K. (2015). Factors That Affect Students' Capacity to Fulfill the Role of Online Learner. *Journal of Education for Business*, 90(3), 145–155.
- Cordell, R.M. (2013). Information Literacy and Digital Literacy: Competing or Complementary?. *Communications in Information Literacy*, 7(2), 177-183.
- Daly, M. C., Buckman, S. R., & Seitelman, L. M. (2020). The Unequal Impact of COVID-19: Why Education Matters. *FRBSF Economic Letter*, 2020-17, 1-5.
- DeFleur, M. L. & Ball-Rokeach, Sandra J. (1989). *Theories of mass communication* (5<sup>th</sup> ed.). New York : Longman.
- Dragomir, C., & Munteanu, A. (2020). Impact of Online Education on Economic Students' Professional Training in the Context of the Covid-19 Pandemic. *Review of General Management*, 31(1), 41–55.
- Durham, F. (2013). Using a Digital and Information Literacy Framework to underpinned skills development for distance learners studying at The Open University, UK. In Kurbanoglu S., Grassian E., Mizrachi D., Catts R., Špiranec S. (eds) *Worldwide Commonalities and Challenges in Information Literacy Research and Practice. ECIL 2013. Communications in Computer and Information Science*, (p. 397). Springer, Cham.
- Ferrari A., Punie Y., & Redecker C. (2012). Understanding Digital Competence in the 21st Century: An Analysis of Current Frameworks. In Ravenscroft A., Lindstaedt S., Kloos C.D., Hernández-Leo D. (eds) *21st Century Learning for 21st Century Skills. EC-TEL 2012. Lecture Notes in Computer Science*, 7563, 79-92. [https://doi.org/10.1007/978-3-642-33263-0\\_7](https://doi.org/10.1007/978-3-642-33263-0_7)

- Freedman, D., Pisani, R., & Purves, R. (2021). *Statistics*. New York : W.W Norton & Company.
- Hague, C., & Williamson, B. (2009). *Digital participation, digital literacy, and school subjects: A review of the policies, literature and evidence*. (London): Future Lab. Retrieved January 7, 2021, from [www.futurelab.org.uk/projects/digital-participation](http://www.futurelab.org.uk/projects/digital-participation)
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. C., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis* (7<sup>th</sup> ed.). Harlow, Essex : Pearson.
- International Baccalaureate Organization (2020). *Online learning, teaching and education continuity planning for schools: Guidelines for learning and teaching during the Covid-19 outbreak* Cardiff, UK : n.p.
- Karnad, A. (2013). *Embedding digital and information literacy into undergraduate teaching*. London, England : Centre for Learning Technology.
- Keenan Foundation of Asia. (2020). *Three important impacts of COVID-19 pandemic towards Thailand's education*. Retrieved January 7, 2021, from <https://www.keenan-asia.org/th/covid-19-education-impact/> (In Thai)
- Kertbundit, B. (2020). Is Thailand ready for schools to teach remotely?. *Bangkok Post*. Retrieved January 7, 2021, from, <https://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/1914636/is-thailand-ready-for-schools-to-teach-remotely-> (In Thai)
- Kuhfeld, M., Soland, J., Tarasawa, B., Johnson, A., Ruzek, E., & Liu, J. (2020). Projecting the potential impacts of COVID-19 school closures on academic achievement. *Educational Researcher*, 49(8), 549–565. DOI: 10.3102/0013189X20965918
- Kumar, A., & Pathak, P. (2020). The pros and cons of virtual learning in India: An insight during “Covid lockdown.” *Adhyayan: A Journal of Management Sciences*, 10(1), 8–13. <https://doi.org/10.21567/adhyayan.v10i1.2>
- Lao, R. (2020). Pandemic is exposing the gaps in Thai education. *Bangkok Post*. Retrieved January 7, 2021, from <https://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/1910956/pandemic-is-exposing-the-gaps-in-thai-education> (In Thai)
- Maphosa, C., & Bhebhe, S. (2019). Digital literacy: a must for open distance and e-learning (odel) students. *European Journal of Education Studies*, 5(10), 186-199. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.2560085>
- OECD (2020). *New OECD PISA report reveals challenge of online learning for many students and schools*. Retrieved January 7, 2021, from <https://www.oecd.org/newsroom/new-oecd-pisa-report-reveals-challenge-of-online-learning-for-many-students-and-schools.htm>
- Ordway, D. (2020). *When schools shut down: How education interruptions can hurt student achievement*. Retrieved January 7, 2021, from <https://journalistsresource.org/studies/society/education/education-interruptions-student-achievement/>

- Pan, K., & Yue, X.-G. (2021). Multidimensional effect of covid-19 on the economy: evidence from survey data. *Economic Research-Ekonomiska Istrazivanja*, 1–28. <https://doi.org/10.1080/1331677x.2021.1903333>
- Pasunon, P. (2016). Validity of Questionnaire for Social Science Research. *Journal of Social Sciences Srinakarinwirot University*, 18, 375–396. (In Thai)
- Post Reporter. (2020). Rocky start as distance education gets going. *Bangkok Post*. Retrieved January 7, 2021, from <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/1920256/rocky-start-as-distance-education-gets-going> (In Thai)
- Qian, Y. & Fuller, S. (2020). COVID-19 and the gender employment gap among parents of young children. *Canadian Public Policy*, August, S89–S101. <https://doi.org/10.3138/cpp.2020-077>
- Reedy, K., & Goodfellow, R. (2013). Digital and information literacy framework. *The Open University*. Retrieved January 7, 2021, from <http://www.open.ac.uk/libraryservices/subsites/dilframework/>
- Shailaja B, Singh, H., Chaudhury, S., & Thyloth, M. (2020). COVID-19 pandemic and its aftermath: Knowledge, attitude, behavior, and mental health-care needs of medical undergraduates. *Industrial Psychiatry Journal*, 29(1), 51–60. [https://doi.org/10.4103/ipj.ipj\\_117\\_20](https://doi.org/10.4103/ipj.ipj_117_20)
- Simsek A. (2012) Individual Differences. In Seel N.M. (eds) *Encyclopedia of the Sciences of Learning*. Springer, Boston, MA. Retrieved January 7, 2021, from [https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1428-6\\_370](https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1428-6_370)
- Stewart, W. H., & Lowenthal, P. R. (2021). Distance education under duress: a case study of exchange students’ experience with online learning during the COVID-19 pandemic in the Republic of Korea. *Journal of Research on Technology in Education*, 1-15.
- The Standard Team. (2021). *Explore the impact and future of education after this time: A major turning point in world education*. Retrieved January 7, 2021, from <https://thestandard.co/the-important-change-of-world-education/>
- The University of Sheffield. (2017). *Information and Digital Literacy Framework: For education, employment and citizenship*. Retrieved January 7, 2021, from [http://www.librarydevelopment.group.shef.ac.uk/IDL\\_framework/index.html](http://www.librarydevelopment.group.shef.ac.uk/IDL_framework/index.html)
- UNICEF. (2020). *Rai Ngan Baeng Ton Kan Sum Reod Pol Katop Lae Kwam Tong Kam Khong Dek Lae Yaowachon Nai Satanagarn Kowit Sip Kaw Pol Kan Sum Reod On Line Ra Wang Wan Tee Yee Sip Pad Mee Na Kom Tue Sip Me Sa Yon Por Sor Song Ha Hok Sam (A preliminary report of an exploring on the impact and needs of children and youth in the situation of COVID-19: An online survey between March 28 and April 10, 2020)*. Retrieved January 7, 2021, from <https://www.unicef.org/thailand/th/media/4031/file> (In Thai)
- Wanichanan, P. (2020). Pead Rue Pid Rong Rean Yang Rai Hai Dai Mak Kwa Siea. *Bangkok Biznews*. Retrieved January 7, 2021, from <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/650135> (In Thai)

## ผู้เขียนบทความ

นางสาว ธนิกชา บุญวัฒน์โนภาส

นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์  
สาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช  
ที่อยู่ 128/588 ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี  
กรุงเทพมหานคร 10400

E-mail: dhanikcha@gmail.com

อาจารย์ ดร. โสภาค พาณิชพาพิบูล  
(ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิเทศศาสตร์  
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

E-mail: soparks@live.com/sopark\_pan@utcc.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร. จันทิมา เขียวแก้ว

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรนิเทศศาสตร์ดุสิตบัณฑิต  
สาขาวิชานิเทศศาสตร์การตลาด คณะนิเทศศาสตร์  
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

E-mail: jantima.kheokao@gmail.com

อาจารย์ ดร. ประกริต รัชวัตร์

รองผู้อำนวยการกลุ่มงานด้านวิชาการและกิจการนักศึกษา  
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

E-mail: pragrit@bcns.ac.th

อาจารย์ ดร. นัยนา ภูลม

อาจารย์ประจำ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

E-mail: naiyana23@gmail.com